

**TRAKŲ SENAMIESČIO GATVIŲ IR VIEŠŲJŲ ERDVIŲ
ŽELDINIŲ IR ŽELDYNŲ TVARKYMAS**

**VISUOMENĖS DALYVAVIMO KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIME
PROGRAMA**

I. BENDROJI INFORMACIJA

Trakų rajono savivaldybės administracija planuoja pasinaudoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų teikiama parama pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ remiamą veiklą „Kraštovaizdžio formavimas ir ekologinės būklės gerinimas gamtinio karkaso teritorijose“ ir parengti bei įgyvendinti Trakų senamiesčio gatvių ir viešųjų erdvių želdinių ir želdynų tvarkymo projektą (toliau – Projektas).

Priemonės finansavimo sąlygų aprašas yra pateiktas interneto svetainėje: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/fdcbc850f5b311e58a059f41f96fc264/IMRecbPRgt> (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2018-05-29).

Projektu siekiama užtikrinti kryptingą ir darnų kraštovaizdžio formavimą, ekosistemų paslaugų ir žaliosios infrastruktūros skatinimą, kraštovaizdžio estetinio potencialo ir ekologinio stabilumo palaikymą ir didinimą Trakų m. senamiestyje, kultūros paveldo objektų ir gamtinio karkaso teritorijose.

Ši Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa (toliau – Programa), tai viešumą ir visuomenės įsitraukimą užtikrinantis dokumentas, kuris rengiamas ir tvirtinamas prieš pradėdant rengti Trakų senamiesčio gatvių ir viešųjų erdvių želdinių ir želdynų tvarkymo projektą (toliau – Projektas). Programoje pateikiama apibendrinta informacija apie planuojamą vykdyti kraštovaizdžio tvarkymo veiklą ir jos tikslus bei uždavinius, pristatomos problemos, kurias siekiama spręsti, pateikiama informacija apie konsultavimosi su visuomene metodus, priemones ir būdus, kurie bus naudojami Projekto rengimo metu, siekiant savalaikio visuomenės dalyvavimo ir užtikrinant, kad bus atsižvelgta į jos interesus bei poreikius, siejamus su numatoma tvarkyti teritorija.

Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 m. veiksmų plano patvirtinimo“ (galiojanti suvestinė redakcija pateikta internete adresu: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/4b9e17309cab11e48dcdae4eb2005eaf/vRkrFEdmzT>).

II. INFORMACIJA APIE PLANUOJAMĄ TVARKYTI TERITORIJĄ

Projektą numatoma vykdyti Trakų miesto senamiestyje, Trakų seniūnijoje, Trakų rajono savivaldybėje. Projekto įgyvendinimo metu planuojama atnaujinti ir sutvarkyti Trakų miesto želdinius, esančius kultūros paveldo teritorijose, miesto funkcinėse zonose, gatvėse ir kitose viešose erdvėse, parkuose, skveruose bei vandens telkinių pakrantėse; bendras numatomas tvarkyti teritorijos plotas – 9,7 ha (žr. pridedamą schemą Nr. 1).

Numatoma tvarkyti teritorija yra Trakų m. senamiestyje – Trakų istoriniame nacionaliniame parke ir pagal parko funkcinį zonavimą patenka į Trakų senamiesčio urbanistinio draustinio teritoriją bei į Trakų salos ir pusiasalio pilių kultūrinio rezervato teritoriją.

Bendras kraštovaizdžio aprašymas, pobūdis ir būklė

Trakų miesto ir apylinkių kraštovaizdžio įvairovė ir kontrastingumas didele dalimi apspręsti reljefo ypatumų. Fiziniu – geografiniu požiūriu teritorija yra pačiame Baltijos kalvyno pakraštyje (pietrytinėje distalinėje jo dalyje), čia priklauso Trakų aukštumai, kuri yra Dzūkų aukštumos dalis. Reljefas Trakų mieste ir apylinkėse yra suformuotas priešpaskutinės (Grūdų) stadijos ledyno. Šio ledyno stovėjimo vietoje (Gruožininkėlių – Vilkokšnio – Margio – Trakų – Kariotiškių ruože) pasiliko kalvotas reljefas, suskaidytas giliais ežeringais dubakloniais ir sudarytas iš neišrūšiuoto riedulingo smėlio, kartais žvyro, priemolio ir priemolio. Reljefo formos labai ryškios, nors ir miniatiūriškos, vienoje vietoje lokalizuojasi daug kalvų ir kauburių su stačiais šlaitais, nemažai gilokų uždaru daubų ir daubelių. Pasitraukus ledynams Trakų apylinkių reljefas pergyveno dar vieną formavimosi laikotarpį, susijusį su palaidotų ledo luitų tirpimu.

Trakų aukštumą sudaro kalvoti masyvai ar daubos: Lazdėnų kalvotas fluvio-glacialinis masyvas (Lzd), Didžiulio terasuota fluvio-glacialinė dauba (Dd), Kariotiškių kalvotas moreninis masyvas (Krt), Bražuolės liežuvinė glaciodepresija (Braž), Kurkliškių kalvotas moreninis masyvas (Krlkš) ir Trakų moreninių gūbrių ruožas (Trk).

Būtent į Trakų moreninių gūbrių ruožo ribas pilnai patenka Trakų miestas ir artimiausios jo apylinkės. Šis ruožas apima visą Trakų ežeryną ir driekiasi iki Ilgų ežero vakaruose bei Margio ežero pietuose. Pasižymi vidutiniškai ir smulkiai kalvotu, gūbriuotu, apskalautu, smėlingu, žvirgždingu ir priemolingu paviršiumi. Vakarinėje mikrorajono dalyje reljefas smulkiai kalvotas (kalvų santykinis aukštis 5–10 m), o rytinėje – banguotas (santykinis formų aukštis 1–3 m). Visoje teritorijoje pasitaiko glaciokarstinių daubų. Absoliutinis žemės paviršiaus aukštis kinta nuo 170 iki 190 m virš jūros lygio. Be viso to, šis moreninių gūbrių ruožas ežeringas (Trakų ežerynas), su užpelkėjusiais kloniais, kurių visuma apsprendžia savitą ir sudėtingą Trakų miesto ir apylinkių orografinę sanklodą.

Ekologinė vietovės svarba, kraštovaizdžio funkcijos ir vertybės

Svarbiausias unikalus Trakų miesto ir jo apylinkių gamtinio kraštovaizdžio elementas yra ežerai. Trakų ežeryno ežerai yra sudėtingos ledyninės kilmės – telkšo daubose, išslėgtose ledyno liežuvių arba atitvertose jo sukrautų galinių morenų. Tai vadinamieji patvenktiniai ežerai, apsupti kalvotų moreninių plotų. Šio tipo ežerų krantai labai netaisyklingi, su daugybe įlankų ir pusiasalių. Šiuose ežeruose daug salų. Be to, kai kurių ežerų dubenys išplauti vandenu, tekėjusių po ledynu ir nuo ledyno, vėliau atsinaujinę glaciokarstiniu keliu. Šių dubaklonių dubenys yra ilgos, siauros, neretai vingiuotos formos. Jie gana gilūs – iki kelių dešimčių metrų, dugno reljefas nelygus, duobėtas, o krantai statūs. Centriniam Trakų ežeryno ežerams (Akmenos, Galvės) būdingos dvi dalys: pietinė ir šiaurinė. Pavyzdžiui pietinėje Galvės ežero dalyje išsidėstę 19 salų iš 21, tuo tarpu šiaurinėje dalyje aptinkamos duobės iki 45 m gylio. Be sudėtingos kilmės ežerų, aptinkami telkšantys įprastos kilmės duburiuose (Totoriškių ežeras), giliose glaciokarstinėse smegduobėse (Vėžio akies, Šulninkų ežerai) ir kt.

Visas Trakų ežerynas savitas geomorfologiniu ir hidrogeologiniu aspektu: ežerai yra susitelkę nedidelės aukštumos iškiliausioje dalyje, o jo vandens atsargas papildantis mitybos baseinas tik 5 kartus didesnis už pačius ežerus. Normaliomis sąlygomis mūsų krašte tokie mitybiniai plotai daugelį kartų viršija ežerus, kuriuos jie maitina. Trakų ežeryno atveju, vos už kilometro kito nuo ežerų, prasideda paviršiai nuolaidūs nuo ežerų. Į Trakų ežerus neįteka nei vienas upelis (išskyrus neilgus, tesiekiančius kelis šimtus metrų). Ežerus maitina požeminiai vandenys. Specialistai akcentuoja požeminio vandens apytakos ciklo komponentės svarbą Trakų ežerone, kuri čia atlieka ir paslėpto hidrografinio ryšio funkciją.

Įvertinus palankią gamtinę situaciją, Trakai kūrėsi Galvės ežero salose, kurioms susijungus, o dar vėliau užpylus protaką tarp Totoriškių ir Bernardinų (Lukos) ežerų, susiformavo išžėstos formos pusiasalis vingiuotais krantais. Pusiasalio reljefas labai išraiškingas. Didžiausi absoliutiniai aukščiai pietinėje dalyje – Bernardinų kalvos altitudė siekia 174,7 m NN, t.y. nuo vidutinio ežerų vandens lygio (148,8 m NN) pakyla apie 26 m. Kartu su gretimomis kalvomis, siekiančiomis 170,2 m ir 168,7 m NN aukštį, ši pietinė dalis dominuoja visame pusiasalyje ir senamiesčio panoramose. Centrinėje pusiasalio dalyje reljefas žemėja, Parapinės bažnyčios ir Pusiasalio pilies kalvų santykinis aukštis tesiekia 17,5 m. Paviršiaus absoliutiniai aukščiai nuosekliai žemėja šiaurės kryptimi, o pusiasalio šiauriniame gale virš ežerų vandens lygio tepakyla vos 1–2 m. Pusiasalio kalvas skiria reljefo pažemėjimai – daubos, lomos buvusių pelkių ar protakų vietose. Dėl urbanizavimui nepalankių sąlygų jos yra išlikusios neužstatytos.

Trakų miestas patenka į gamtinio karkaso teritoriją, kurios teritorinę sudėtį formuoja nacionalinės svarbos geoekologinė takoskyra, funkcinio potencialo požiūriu skirstoma į atskiras funkcinio potencialo kategorijas, griežtai reglamentuojančias ūkinę veiklą geoekologinėje takoskyroje, jungiančioje ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas. Trakų miesto vidinėje struktūroje gamtinis karkasas lokalizuojamas žaliųjų plotų pagalba. Miesto žaliųjų plotų pagrindinė paskirtis – gerinti žmogaus gyvenamąją aplinką (tinkamumas rekreacijai, kultūros poreikiai, žmogaus aplinkos higieninė bei estetinė kokybė). Kartu formuojama vientisa miesto žaliųjų plotų sistema, iš dalies sustiprinant jų ekologinį kompensacinį pajėgumą. Ežerų pakrančių želdiniai jungiami tarpusavyje ir su miesto prieigose esančiais miškais, tinkami biomigraciniams koridoriams. Mažiausiai modifikuotiems miesto prieigų žaliesiems plotams priskiriamos didžiausio ekologinio kompensavimo funkcijos Trakų mieste.

Kultūrinės, estetiškos, ekonominės teritorijos vertybės

Trakai – vienas svarbiausių Lietuvos istorinių miestų, išsiskiriančių unikaliu gamtos ir kultūros paveldo objektų deriniu. Viduramžių gynybinės pilyje ir pusiasalyje, savita miesto, įsikūrusio siaurame pusiasalyje tarp trijų ežerų urbanistinė struktūra – tai vertybės, kuriomis miestas vilioja jau ne vieną šimtmetį. Trakai, kaip istorinė vieta, vertinga unikaliu vizualiniu įvaizdžiu, mažai pakitusiu nuo fiksuoto senose graviūrose – tai apsuptas ežerais istorinis miestas–tvirtovė. Šiaurinėje ir centrinėje pusiasalio dalyje išliko tradicinės sodybinio užstatymo struktūros, kelių tinklas, susiformavęs pagal reljefo ypatumus, gatvių erdvės, formuojamos abipus stovinčių nedidelių medinių namelių tūrių. Miesto panoramose dominuoja pilių, parapinės bažnyčios, kenesos siluetai. XX a. II-os pusės industrinės statybos daugiau paveikė tik miesto pietinę dalį.

Svarbiausias Trakų kultūros palikimas – senamiesčio istorinės, architektūrinės, urbanistinės, etnokultūrinės bei kraštovaizdinės ypatybės – XIV–XVI a. gynybinių pilių kompleksai – miesto struktūros dominantės, senamiestis, susiformavęs XIV–XX a., įspūdingos atviros erdvės, supančios Trakų pilis ir Senamiestį, vizualiniai ryšiai su gretimybėmis – Užutrakio dvaro sodyba, Rėkalniu, Varnikų piliakalniu. Be reikšmingiausių kultūros paveldo objektų – Trakų salos ir pusiasalio pilių, Švč. M. Marijos Apsilankymo parapinės bažnyčios, pripažintų Valstybės saugomais ir registruotų kultūros vertybių registre, neatsiejama Trakų miesto paveldo dalis yra pilių ir senamiesčio aplinka, kraštovaizdis bei gamtiniai elementai, nulėmę viduramžių miesto įsikūrimą būtent šioje vietoje. Tai kalvotas reljefas, supantis buvusį gynybinį kompleksą iš šiaurės pusės, pelkės iš vakarų ir rytų, istorinės kelių trasos Vilniaus, Kauno, Aukštadvario kryptimis. Istoriniuose šaltiniuose yra minima daug iki mūsų laikų neišlikusių paveldo objektų, buvusių Trakų apylinkėse – didikų, bajorų dvarviečių, palivarkų.

Trakų mieste yra septynios Kultūros vertybių registre registruotos archeologijos vertybės: penki archeologijos objektai (A1781-A1785) yra paskelbti saugomais, apibrėžtos koordinuotos teritorijos; du objektai – Piliakalnis, vad. Bernardinų kalva, bei Skaisčiausios Dievo Motinos gimimo cerkvės vieta, įrašyti į kultūros vertybių registrą kaip buvę kultūros paminklų sąrašuose iki 1991 metų. Kadangi seniau galiojusi registracija išbraukta, dėl šių objektų apsaugos teisėtumo galima ginčytis. Abu objektai yra labai vertingi ne tik archeologiniu, bet ir istoriniu, architektūriniu požiūriu.

Trakų mieste yra viena mitologinė vertybė – kalnas vad. Rėkalniu, kitaip Arakalniu (M 14). Ši kalva yra už Trakų senamiesčio teritorijos ribų, tarp Galvės ir Akmenos ežerų. Iki šiol išlikusi miestiečių tradicija prie šios kalvos susiburti per Joninių ir kitas senovines šventes.

Trakų miesto centrinė dalis, išsidėsčiusi pusiasalyje tarp Galvės, Bernardinų (Lukos), Totoriškių ežerų, įrašyta į kultūros vertybių registrą, kaip urbanistikos vertybė UI8 – Senamiestis. Senamiesčio ribos ir vertingosios savybės nustatytos Vertinimo tarybos patvirtintame vertinimo tarybos akte.

Ryškiausios mieste esančio architektūros vertybės – Salos ir pusiasalio pilių, Užutrakio dvaro sodybos kompleksai įrašyti į LR kultūros vertybių registrą, yra parengti apskaitos dokumentai, apibrėžtos teritorijų ribos, nustatytos vertingosios savybės. Užutrakio dvaro sodybai yra patvirtintas specialusis planas ir apsaugos reglamentas.

Kultūros vertybių registre taip pat yra įrašyti 37 Trakų m. statiniai ir keturios Trakų laidojimo vietos: Senosios (IV944) ir Naujosios (IV1332) karaimų kapinės, kapinės pietinėje miesto dalyje (IV675), kapas, esantis parapinėje bažnyčioje (IR243).

Ekonominiu požiūriu, Trakų miestas išsiskiria smulkaus ir vidutinio verslo dominavimu, bei ypatingomis sąlygomis, ribojančiomis stambaus verslo ir pramonės steigimosi bei veikimo mieste galimybes. Miestas priskirtinas labai didelio potencialo rekreacinėms teritorijoms, kuriose prioritetas teikiamas lankytojų ir turistų aptarnavimo infrastruktūros kūrimui, tobulinimui bei su turizmu susijusių ūkio šakų skatinimui. Taigi, miesto pagrindinė ekonominė vertybė – unikalios gamtos ir kultūros paveldo objektų derinio rekreacinės ir turistinės savybės.

II. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Projekto tikslas – užtikrinti kryptingą ir darnų kraštovaizdžio formavimą, ekosistemų paslaugų ir žaliosios infrastruktūros skatinimą, kraštovaizdžio estetinio potencialo ir ekologinio stabilumo palaikymą ir didinimą Trakų m. senamiestyje, kultūros paveldo objektų ir gamtinio karkaso teritorijose.

Projekto uždaviniai – formuoti kultūros paveldo objektų ir gamtinio karkaso teritorijose esančių teritorijų kraštovaizdį, gerinti kraštovaizdžio vertybių būklę, atkurti, išryškinti kraštovaizdžio funkcijas ir vertybes, užtikrinti kraštovaizdžio, atskirų jo elementų išsaugojimą, atkūrimą ir reprezentavimą, didinti kraštovaizdžio estetinį potencialą ir ekologinį stabilumą, numatant gamtinių kraštovaizdžio objektų apsaugos, panoramų bei perspektyvų atvėrimo, želdynų tvarkymo ir estetinės vietovės būklės gerinimo priemones.

Projekto tikslams ir uždaviniams siekti, numatomos šios konkrečios priemonės:

- atlikti numatomos tvarkyti teritorijos želdinių inventORIZACIJĄ ir parengti dendrologines išvadas;
- atsižvelgiant į inventORIZACIJOS rezultatus ir dendrologines išvadas, atnaujinti ir sutvarkyti Trakų miesto želdinius, esančius kultūros paveldo teritorijose, miesto funkcinėse zonose, gatvėse ir kitose viešose erdvėse, parkuose, skveruose bei

vandens telkinių pakrantėse (bendras plotas – 9,7 ha) ir pagal poreikį atnaujinti pėsčiųjų takus, numatant senos, nereikalingos asfalto ar betono dangos nuėmimą;

- siekiant atkurti vietos tapatumo išsaugojimo funkcijas – atstatyti medinį pėsčiųjų tiltą (lieptą) iš Karvinės salos į Bažnytėlės salą Galvės ež. (ilgis – apie 50 m).

Projektas atitinka:

- 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“, 5.5 investicinio prioriteto „Biologinės įvairovės, dirvožemio apsauga ir atkūrimas, ekosistemų paslaugų, įskaitant Natura 2000, ir žaliosios infrastruktūros skatinimas“ 5.5.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietinės augalijos ir gyvūnijos rūšių, buveinių ir kraštovaizdžio arealų būklę“.
- Vilniaus regiono 2014-2020 m. plėtros plano I prioriteto „Tvari ir konkurencinga regiono ekonomika“ 1.1 tikslo „Užtikrinti tvarų regiono ekonomikos augimą“ 1.1.3 uždavinio „Paskatinti darbo jėgai imlių ŪM sektorių (turizmo, gyventojų aptarnavimo, transporto) smulkių ir vidutinių įmonių plėtrą“ 1.1.3.3 priemonę „Rekreacinių teritorijų tvarkymas“.
- Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015-2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015-2020 metų veiksmų plano“, 9.2.3 papunktyje nurodytą uždavinį „tvarkyti kultūrinio kraštovaizdžio paveldą ir didinti kraštovaizdžio estetinį potencialą“, 9.4.1 papunktyje nurodytą uždavinį „sudaryti sąlygas gamtinio karkaso struktūros ir vientisumo palaikymui“ ir įgyvendina 2 priedo 33 punkte nurodytą priemonę „Parengti ir įgyvendinti projektus (tarp jų ir skirtų žaliajai infrastruktūrai), skirtus palaikyti kraštovaizdžio ekologiškai pusiausvyrai, ekosistemų stabilumui, teritorijų renatūralizacijai, erozijos pažeistų teritorijų tvarkymui, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės palaikymui ir didinimui gamtinio karkaso teritorijose (ne mažiau kaip 30)“.

III. ŽELDINIŲ IR ŽELDYNŲ BEI KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO REIKALAVIMAI (TEISĖS AKTAI, STRATEGINIAI IR TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI)

Teisės aktai, reglamentuojantys želdinių, pakrančių apsaugos juostų, vandens telkinių, gamtinio karkaso apsaugą ir tvarkymą:

- Europos kraštovaizdžio konvencija;
- Europos Tarybos ministrų komiteto 2008 m. rekomendacija CM/Rec (2008 m. vasario 6 d.) 3 dėl Europos kraštovaizdžio konvencijos įgyvendinimo gairių;
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas;
- Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas;
- Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-719;

- Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5;
- Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normos ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašas, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694;
- Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinis reglamentas ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinis reglamentas, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. D1-62;
- Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673;
- Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206;
- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343;
- Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96;
- Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-645;
- Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1038;
- Statybos įstatymas, jį įgyvendinantys teisės aktai, normatyviniai statybos techniniai dokumentai.

ES finansinę paramą reglamentuojantys dokumentai:

- 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa;
- 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-19 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. D1-209.

Strateginiai dokumentai:

- Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 „Dėl Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo patvirtinimo“;
- Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo veiksmų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-181;
- Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703.

Teritorijų planavimo dokumentai:

- Trakų miesto bendrasis planas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2012-02-23 sprendimu Nr. S1-46;
- Trakų senamiesčio (u. k. 17114) kraštovaizdžio tvarkymo specialusis planas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2015-06-25 sprendimu Nr. S1-160.

Kiti dokumentai:

- „Trakų senamiesčio tvarkymo ir naudojimo režimas“ (patvirtintas Kultūros vertybių apsaugos departamento direktoriaus 1996-07-17 įsakymu Nr.71 kaip Saugomos nekilnojamosios kultūros vertybės – Trakų senamiesčio apsaugos reglamento sudėtinė dalis);
- „Trakų senamiesčio sklypų išplanavimo projektas“, patvirtintas 1993-12-22 Trakų rajono valdybos potvarkiu Nr. 395v.

IV. BENDRADARBIAVIMO SU VISUOMENE PLANAS

Projekto rengimo ir įgyvendinimo metu bus siekiama kiek įmanoma aktyviau bendradarbiauti su visuomene, užtikrinant skaidrų interesų derinimą ir viešojo intereso gynimą; aktyvų, kūrybingą, pozityvų, konstruktyvų visuomenės įsitraukimą į vietos kraštovaizdžio apsaugą ir formavimą; racionalų aktualių kraštovaizdžio tvarkymo problemų sprendimą; didinant vietos gyventojų sąmoningumą ir išprusimą kraštovaizdžio srityje; puoselėjant vietovės išskirtinumą ir tradicijas.

Projekto metu numatoma vykdyti visuomenės informavimą, dialogo palaikymą, švietimą ir įsitraukimą į kraštovaizdžio formavimą skatinančias veiklas, nurodytas Bendradarbiavimo su visuomene plane, kuris pateikiamas žemiau.

BENDRADARBIAVIMO SU VISUOMENE PLANAS		
Projekto rengimo stadija	Bendradarbiavimo su visuomene tikslas	Visuomenės dalyvavimą skatinančios priemonės
Prieš pradėdant rengti projektą ir viso projekto rengimo bei įgyvendinimo metu	Nuolat informuoti visuomenę apie vykdomą Projektą, jo eigą ir sudaryti sąlygas visuomenei dalyvauti teritorijos kraštovaizdžio formavimo procese viso projekto metu	Visa informacija apie projektą ir jo įgyvendinimą bus teikiama šiais būdais: 1) elektroninėje erdvėje – Trakų rajono savivaldybės interneto svetainėje www.trakai.lt skelbiama informacija apie gautus siūlymus dėl teritorijos tvarkymo, skelbiami sprendimai, susiję su projekto rengimu (sprendimas, techninė užduotis, kita susijusi informacija). Šiose paskyrose pateikiama informacija apie pasiūlymų teikimo tvarką ir susipažinimo su parengtais dokumentais tvarka bei jų viešo svarstymo vieta ir laikas, viešam svarstymui pateikti sprendiniai, patvirtinto projekto sprendiniai;

		<p>2) Naujausią informaciją apie Projektą galima gauti Trakų rajono savivaldybėje žodžiu ar raštu – pagal suinteresuotų asmenų žodinius ir rašytinius paklausimus.</p> <p>Kontaktinis asmuo: Trakų rajono savivaldybės Architektūros skyriaus vyr. specialistas Aivaras Trainovičius El. p. aivaras.trainoviccius@trakai.lt Tel. (8 528) 58 312</p>
Prieš pradėdant rengti projektą	<p>Išsiaiškinti visuomenei svarbius vietovės elementus, vertybes, funkcijas</p> <p>Šviesti bendruomenę kaip galima dalyvauti kraštovaizdžio formavimo procesuose</p>	<p>Prieš pradėdamas rengti projektą, projekto rengėjas atlieka visuomenės informavimą, patalpinant informaciją savivaldybės interneto svetainėje, savivaldybės ir seniūnijos skelbimų lentose, išsiunčiant pranešimus seniūnijai, jos seniūnaitijoms ir vietos bendruomenėms. Būtina nurodyti, iki kada ir kam galima teikti pasiūlymus dėl rengiamo projekto. Pasiūlymai turės būti išnagrinėjami, apibendrinami specialioje visuomenės dalyvavimo ataskaitoje; į juos pagal galimybes atsižvelgiama rengiant projekto sprendinius.</p> <p>Nuomonę apie tai, kas visuomenei svarbu planuojamoje tvarkyti teritorijoje galima teikti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - paštu: Trakų rajono savivaldybė, Architektūros skyrius, Vytauto g. 33, LT- 21106 Trakai; - telefonu Nr. (8 528) 58 312; - el. paštu: aivaras.trainoviccius@trakai.lt
Parengus preliminarinius projekto sprendinius	<p>Išgirsti visuomenės pastabas, jų nuomonę ir pasiūlymus dėl projekto sprendinių, taip pat specialistų pasiūlymus, kaip tobulinti projektą</p>	<p>Parengęs preliminarinius projekto sprendinius, rengėjas juos viešai eksponuoja savivaldybės bei seniūnijos patalpose ir atlieka viešą svarstymą (pristatymą visuomenei) ne anksčiau kaip po 20 kalendorinių dienų nuo sprendinių ekspozicijos pradžios.</p> <p>Apie sprendinių parengimą, eksponavimą ir būsimą viešą svarstymą paskelbiama savivaldybės interneto svetainėje, savivaldybės ir seniūnijos skelbimų lentose, išsiunčiami pranešimai seniūnijai, jos seniūnaitijoms ir vietos bendruomenėms, nurodant iki kada ir kam galima teikti</p>

		<p>pasiūlymus dėl preliminarinių sprendinių. Preliminarūs sprendiniai viešunami Trakų rajono savivaldybės internetiniame puslapyje www.trakai.lt, pastabos, pasiūlymai gali būti teikiami el. paštu aivaras.trainovicius@trakai.lt.</p> <p>Viešo pristatymo metu projekto rengėjas visuomenei pristatys preliminarinius sprendinius, apibendrins numatomus darbus ir jų įgyvendinimą, aptars visuomenės pasiūlymus.</p> <p>Po viešo pristatymo projekto rengėjas parengs visuomenės dalyvavimą projekte ir jo rezultatus apibendrinančią ataskaitą, kurioje pateikiama informacija apie visuomenės dalyvavimą viso projekto metu, įskaitant informaciją apie atliktas visuomenės dalyvavimo procedūras, viešinimo priemones, visuomenės pasiūlymų analizę, atsižvelgimą į juos rengiant galutinius projekto sprendinius ir pan.</p>
Patvirtinus projektą	Informuoti apie projekto patvirtinimą ir planuojamą sprendinių įgyvendinimą	Informacija apie projekto patvirtinimą, galutinius sprendinius ir planuojamą jų įgyvendinimo grafiką skelbiama savivaldybės interneto svetainėje www.trakai.lt .

SCHEMA Nr. 1. Projekto metu numatomų įgyvendinti priemonių teritorinis išdėstymas

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

 Tvarkomi želdiniai (9,7 ha)

 Atstatomas pėsčiųjų tiltas